

ВОДОЙМИ РІДНОГО КРАЮ

АВТОР:

ГАВРИЛЕНКО КАРІНА

4-В

Річка Ірша

Розташування

Ірша бере початок на південь від села Івановичі. У Тетерів впадає неподалік від села Заруддя. На Ірші розташовано населені пункти Хорошів, Нова Борова, Іршанськ, Малин.

У басейні річки в давнину видобувалися залізні руди, з яких на місцевих руднях виплавляли метал (про що і досі нагадують назви сіл); розміщується Іршанський титанорудний район; розроблено численні кар'єри по видобутку гранітів; споруджено декілька водосховищ — Іршанське, Дворищанське та найбільше з них — Малинське. Вода з Малинського водосховища надходить у водогін міста, використовується для технологічних потреб паперової фабрики та інших підприємств

Походження назви

Назву річки пов'язують з відтінком води («іржа»), яка має рудий колір через поклади ільменіту в річці (добувають нині в Іршанську). З плином часу звук «ж» трансформувався в «ш» і назва набула сучасного вигляду. Однак місцеві старожили й нині часом називають річку Іржею. А деякі рибалки вірять у старе повір'я, що риби у річці мало, бо її «з'їла іржа».

За україністом Ю. Шевельовим назва виводиться від кореня, спорідненого до слова «рух» (загальносл. *rouxo-) з нульовим ступенем голосного в загальносл. праформі *ruхїа < праслав *rus-, в значенні «рух, рухатися, текти». Згідно з цим старіший варіант назви ймовірно був *Ръша, що далі набув протетичного голосного і-, тобто ставши Ірша [Джерело?].

В Ірші є рослина під назвою ряска. Вона має вигляд зеленої пластинки, від якої у воді відходять корінці. Ряскою на поверхні озера або ставка часто можна побачити маленьку полюблюють ласувати качки.

На поверхні води вирізняється надзвичайно гарна рослина - латаття біле. Великі листки цієї рослини плавають по поверхні води. З травня по серпень цвіте вона великими білими квітками, схожими на квітки лілії. Тому її ще називають білою, або водяною, лілією. Перед заходом сонця квітки закриваються і ховаються на ніч під водою, вранці знову спливають на поверхню.

Поблизу річки й у самій воді живе багато різних тварин. Днями стоїть у мілкій прибережній воді сіра чапля на довгих ногах. Вона терпляче вичікує здобич - мальків риб, жаб і водяних комах, яких хапає своїм довгим дзьобом.

Над водою літають різнобарвні бабки. Бабки - хижаки. Вони знищують мух, комарів.

По поверхні води бігають комахи - водомірки.

Час від часу з дна озера піднімаються подихати жуки плавунець і водолюб.

Жаби живляться переважно комахами, іноді мальками риб.

У водоймах водиться різна риба.

У ставках люди розводять рибу, водоплавних птахів.

Береги водойм - гарне місце для відпочинку.

Очерет

Глечики жовті

Як господарська діяльність впливає на стан місцевої водойми

На природне середовище України дедалі більше впливає господарська діяльність людини. Найбільшої гостроти й актуальності набуває проблема охорони **водних ресурсів**, на що витрачається близько 60% усіх державних коштів, що виділяються на охорону довкілля. Природоохоронні заходи передбачають скорочення втрат води, насамперед під час зрошення, а також за рахунок будівництва і введення в дію об'єктів очищення стічних вод. Однак проблема ще далека від розв'язання. Деякі підприємства, особливо чорної металургії, хімії та нафтохімії, * вугільної, харчової та інших галузей промисловості очищають не всю використану воду.

У деяких районах Криму, Одеської, Херсонської, Миколаївської та інших областях рівень забруднення підземних вод близький до критичного. У південних районах України розташовано багато оздоровчих закладів. Проте у зв'язку з частими аварійними скиданнями в море господарсько-побутових стічних вод у приморських містах періодично складається напружена ситуація внаслідок забруднення морської води і пляжів. Доводилося тимчасово закривати пляжі.

Правила поведження біля водойм

1 Не купатися на водоймищах без супроводу дорослих.

Правила поведінки біля водоймищ

2 Не загоряй надто довго — перегрієшся і отримаєш сонячний удар.

3. Не купайся і не пірнай у воду після тривалого перебування на сонці, тобі може стати погано. Купатися краще вранці або ввечері, коли тепло, але не можна перегрітися..
4. Ніколи не пірнай у незнайомих місцях! Тут може виявитися неглибоко, а інколи на дні лежать гнилі колоди, гостре каміння, об яке можна поранитися, та густі водорості, у яких легко заплутатися.
5. . Не грай у тих місцях, звідки легко впасти у воду
6. . Не влаштовуй у воді ігор, пов'язаних із захватами.
7. Не вирушай у плавання на саморобних плотах.
8. Не ходи Не запливай на глибоке на надувних матрацах та кругах

Охорона водойм

- 1 зменшення обсягів стічних вод за рахунок удосконалення технологій виробництва
- 2 ; покращення методів очищення стічних вод
- 3 вилучення із стічних вод та утилізація цінних речовин
- 4 впровадження оборотного водопостачання
- 5 заміна водяного охолодження повітряним

Що я можу зробити для покращення стану річки Ірші

Я розумію, що природа є гарантом нашого міцного здоров'я та довголіття. Те, як я дбатиму про неї зараз, матиме величезний вплив на моє майбутнє, адже лише від нас, сучасного покоління, залежить, у якому світі я буду жити завтра.

Саме тому я замислююсь над тим, що в моїх силах зробити для рідної водойми. Мій вік не дозволяє робити

якісь глобальні зміни в навколишньому світі, але я не забуваю про те, що мені по силах.

Немає нічого сумнішого, ніж мальовнича яскраво-синя водичка, повністю вкрита брудом і сміттям. Коли виходиш з друзями на водойму, то важко знайти не те що красиве місце, аби відпочити, а хоча б відносно чисте. Отож, перший обов'язок — залишати місце відпочинку в такому ж чистому вигляді, яким воно було до нас. А всі залишки сміття забирати з собою але не в якому разі не викидати у воду.

я маю палко любити рідну водойму і саме завдяки цьому почуттю намагатись якомога більше зробити для неї. І тоді вона неодмінно відплатить нам добром і любов'ю.